

Volk dat kan stemmen

Morele vragen kan een jury even goed en misschien zelfs wel beter beantwoorden dan een rechter. Geef verdachten daarom de keuze hun zaak voor te leggen aan een jury.

Cees Nierop

Cees Nierop is advocaat bij Croon Davidovich in Amsterdam. Hij schreef het boek *Liefdesverdriet en Stalking. De reikwijdte van het belagingsdelict in Nederland en Amerika* (2008).

Met het besluit van de wrakingskamer van de Amsterdamse rechtbank is een voorlopig einde gekomen aan het Geert Wilders-proces. Een proces dat de rechtbank heeft

doen wankelen. Niet eerder is de onpartijdigheid, deskundigheid en legitimiteit van de rechtbank zo openlijk in twijfel getrokken en niet eerder heeft de president van de Hoge Raad het nodig gevonden om de Nederlandse rechtspraak *en public* te verdedigen tegen politici.

Wilders vond dat hij in een slecht juridisch circus was beland. De voorzitter van de rechtbank, Jan Moors, vond hij een D66'er en als deze rechtbank hem niet zou vrijspreken dan zouden anderhalf miljoen PVV-kiezers de 'bijl aan de wortel van de rechtspraak' zetten en dat kon Wilders goed begrijpen, zo liet hij weten.

Nadat Wilders de afgelopen jaren de aanval vol heeft ingezet op de kunstmafia, de VPRO, de grachten-gordel en *NRC Handelsblad*, is het nu de beurt aan de rechtspraak. Kennelijk is hij ervan overtuigd dat daar nogal wat *NRC*-lezers en VPRO-leden te vinden zijn en daar zou hij wel eens gelijk in kunnen hebben.

Laat Henk en Ingrid maar oordelen over belediging

Het zou mij niets verbazen als deze aanval uiteindelijk uitmondt in een pleidooi vóór juryrechtspraak. Geen rechtspraak meer door de geleerde 'linkse' elite, maar door het volk en voor het volk. Laat Henk en Ingrid maar bepalen of Wilders iemand beledigt en laten zij maar de conclusie trekken of zijn uitlatingen haat zaaien. Als het volk hem weet te vinden in het stemhok, dan zullen ze ook

kan ook rechtspreken

wel in staat zijn om recht te spreken. In Nederland (in het bijzonder door Nederlandse juristen) wordt altijd een beetje neergekeken op rechtstelsels met juryrechtspraak. Rechtspreken moet je niet aan het volk overlaten; dat zou leiden tot schandpalen, heksenvervolgingen en allerhande rechterlijke dwalingen. Met angst en beven pleegt men dan te wijzen naar dat vreselijke jurystelsel in de VS. Maar zo vreselijk en achterlijk is dat systeem helemaal niet.

In Amerika is het een grondwettelijk recht om je zaak aan een twaalfkoppige jury voor te leggen. Een jury vormt een belangrijke waarborg tegen ongebreidelde overheidsmacht, zo is de gedachte. Het is een belangrijk democratisch instituut, diep geworteld in de samenleving. Het recht zitting te nemen in een jury wordt als even belangrijk ervaren als het kiesrecht. Voor diverse achtergestelde bevolkingsgroepen, zoals zwarte Amerikanen, is het recht van fundamenteel belang voor het streven naar gelijkwaardigheid.

Het Amerikaanse jurystelsel gaat ervan uit dat veroordeling plaats moet vinden door *peers*, gelijken. Buurtgenoten zouden dus moeten bepalen of bepaald gedrag door de

beugel kan of niet, gegeven de democratisch vastgestelde wet- en regelgeving. De jury moet daarom een dwarsdoorsnede zijn van het district waar het delict gepleegd is. De juryleden moeten verder onbevooroordeeld zijn en met een *open mind* de

“
Geen rechtspraak door 'linkse' elite, maar door het volk

strafzaak aanhoren. Ter waarborging van deze vereisten (dwarsdoorsnede, onbevooroordeeldheid) zijn er diverse procedures, bestaande onder meer uit het wraken van juryleden.

De jury moet de feiten vaststellen en zich buigen over de vraag 'schuldig of niet schuldig'. In het Amerikaanse systeem wordt het bewijs geheel ter terechtzitting gepresenteerd. Alle getuigen worden daar ge-

hoord en ondervraagd door de openbaar aanklager en de advocaat van de verdachte. Bewijs dat de jury op het verkeerde been zou zetten of anderszins irrelevant is, wordt door de rechter op voorstel van partijen buiten de terechtzitting gehouden.

Na de terechtzitting instrueert de rechter de jury over het geldend recht en de relevante vragen. Hij is verplicht daarbij te benadrukken dat de jury alleen tot een schuldigverklaring mag komen als op basis van het toegelaten bewijs *no other explanation can be derived from the facts except that the defendant committed the crime*. Voor een schuldigverklaring is een unaniem oordeel van de jury vereist. Om dat te bereiken, wordt vaak dagen gediscussieerd.

In Amerika moet dus een twaalfkoppige jury zich buigen over bijvoorbeeld de vraag of een man zich schuldig heeft gemaakt aan stalking wanneer hij zijn ex-partner na de relatiebreuk gedurende enkele weken zeer regelmatig heeft opgebeld en bovendien ook langs haar huis is gefietst. In Amerika zou ook een jury antwoord kunnen geven op de vraag of iemand die publiekelijk verklaart dat de Koran verboden moet worden strafbaar is. Dit zijn geen juridische vragen, maar vragen naar wat de sa-

menleving moreel gezien toelaatbaar vindt.

Dergelijke morele vragen worden in Nederland, afhankelijk van de ernst van de zaak, door een alleen-sprekende rechter of door drie rechters beantwoord. Op basis van het

“
In de VS is de jury diep geworteld in de samenleving.

aangeleverde bewijs, het onderzoek op de terechtzitting, de wet, de rechtspraak en hun morele maatstaven vormen de leden van de rechtbank zich een oordeel over bijvoorbeeld de vraag of iemand zich schuldig heeft gemaakt aan verkrachting, wanneer hij non-verbale signalen van de vrouw niet heeft opgevat als afwijzing van de seks.

In Nederland zijn wij ervan over-

tugd dat de rechter dergelijke morele vragen beter kan beantwoorden dan een jury. Het is echter goed mogelijk dat een rechter die zelf net een relatiebreuk achter de rug heeft anders oordeelt over de man die zijn ex-partner regelmatig opbelt dan een rechter die gelukkig getrouwd is en het is goed mogelijk dat een rechter met een buitenlandse achtergrond anders oordeelt over Wilders dan een rechter met een *NRC/VPRO*-achtergrond. Dergelijke vragen kan een jury even goed en misschien zelfs wel beter beantwoorden dan een rechter. Een volk dat kan stemmen, kan ook rechtspreken.

Ik pleit er daarom voor ook in Nederland verdachten de keuze te geven hun zaak aan een jury voor te leggen. Laat Henk, Ingrid, Achmed, Fatima, Robert-Jan, de arts en de loodgieter maar oordelen over zaken als stalking na een relatiebreuk en beledigende uitspraken. Zij zullen dan ervaren wat Nederlandse rechters dagelijks ervaren: aan elk verhaal zitten twee kanten.

Misschien moet Wilders maar de eerste worden die door een jury wordt berecht, dan zijn wij ook af van dat gedoe met die wrakingskamers en die beschuldigingen over partijdigheid van de rechters.